

**CONTABILITATEA CRIMINALISTICĂ – PARTE INTEGRANTĂ DIN
PREGĂTIREA PROFESIONISTULUI CONTABIL SAU O ALTĂ RAMURĂ ÎN
DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ**

**FORENSIC ACCOUNTING – AN INTEGRAL PART OF THE PROFESSIONAL
ACCOUNTANT’S TRAINING OR ANOTHER BRANCH OF PROFESSIONAL
DEVELOPMENT**

Autor: Georgiana Elena VLĂSCLEANU, Master student

Bucharest University of Economic Studies, Romania

E-mail: vlasceanugeorgiana10@stud.ase.ro

Scientific Coordinator: Cristina Lidia MANEA

ORCID code: 0000-0002-7162-2224

Bucharest University of Economic Studies, Romania

E-mail: lidia.manea@cig.ase.ro

Abstract. *The education of forensic accounting has become important in recent years as businesses are more complex, leading to the risk of financial fraud and misconduct. Educational institutions and professional organizations should prioritize forensic accounting in their curriculum and certification programs. This article aims to investigate to what extent the major universities in Romania are engaged in preparing future professional accountants in forensic accounting. In carrying out this study, the content analysis was used to examine the disciplines studied in the master programs in the field of accounting from three Romanian universities. The results show a clear weakness in integrating forensic accounting into accounting education in Romanian universities. This weak level doesn't help students to integrate forensic accountant abilities, to prevent and discover financial crimes. The findings of this study help Romanian universities to improve their educational offer in order to integrate forensic accounting and to help students grow their abilities.*

Keywords: *forensic accounting, fraud, investigation, accounting education, professional accountants*

JEL cod: M41, M42, A23

Introducere

Capacitatea statelor de colectare a obligațiilor fiscale și de aplicare a politicilor fiscale, de apărare și economice, poate fi obstructionată de evaziunea fiscală, de fraudă, precum și alte infracțiuni specifice gulerelor albe. Acțiuni concrete care să prevină și să combată aceste fenomene pot crea premisele unei economii stabile, care să elibereze statele de împrumuturi externe împovărătoare. Contabilitatea este unul din principalii piloni care intermediază relația dintre contribuabili și stat, care ajută la determinarea corectă a obligațiilor fiscale. Mai mult, contabilitatea criminalistică poate susține întregul proces de reducere al evaziunii fiscale, prin capacitatea contabilului criminalist de a preveni, detecta și investiga diferitele forme de evaziune fiscală și fraudă practicate de către contribuabili. Acest studiu își propune să analizeze implicarea universităților în contracararea fraudei, prin pregătirea viitorilor profesioniști contabili în domeniul contabilității criminalistice.

Contabilitatea criminalistică este o componentă a contabilității despre care nu există foarte multe cercetări, dezvoltată relativ recent, începând cu anul 1980. În încercarea de a defini contabilitatea criminalistică, este necesar a fi luată în considerare legătura acesteia cu criminalitatea economico-financiară, între cele două existând o relație de interdependență. Frauda în domeniul economic însumează totalitatea actelor și faptelor ilicite, comise de indivizi și societăți, speculând slăbiciunile dreptului în vigoare în domeniul relațiilor economice, cu scopul de a obține anumite beneficii și venituri pe care nu le-ar obține prin desfășurarea în mod corect și legal a activității. Acest întreg proces nu poate fi desfășurat fără implicarea contabilității.

Descoperim că aceasta se află la intersecția mai multor domenii cum ar fi: contabilitate, audit, drept, iar contabilul criminalist trebuie să aibă anumite abilități dezvoltate foarte bine, cum ar fi capacitatea de investigare și capacitatea de a rămâne obiectiv, care să îl ajute să prevină, să detecteze și să investigheze aceste fraude financiare.

Conținut

Contabilitatea criminalistică este activitatea de identificare, înregistrare, extragere, raportare și verificare a unor date financiare cu scopul de a preveni, detecta și investiga fraudele economico-financiare.

Cercetările în domeniul contabilității criminalistice sunt destul de reduse comparativ cu cercetările desfășurate în domeniul contabilității. Abilitățile contabilului criminalist sunt folosite pentru a descoperi fraudele și motivația ce se află în spatele comiterii acestor fraude. În Statele Unite ale Americii și Canada s-au făcut cele mai multe descoperiri, în timp ce în Europa, Asia și Africa, cercetările în acest domeniu sunt într-un stadiu incipient conform studiului realizat de Peterson K. Ozili (2023), deși contabilitatea criminalistică are un rol important în prevenirea și detectarea fraudelor. Însă, așa cum menționează Kaur, Sood și Grima (2023) lipsa de conștientizare și de educație în acest domeniu îngreunează dezvoltarea de către contabili a unor abilități ce ar putea preveni și detecta fraudă, înainte de a ajunge în fața instanțelor de judecată.

Studiul lui Ibrahim El-Sayed Ebaid (2021) confirmă integrarea la un nivel redus a contabilității criminalistice în sfera disciplinelor contabile în cadrul universităților, deși se preconizează că această profesie va fi foarte solicitată în viitorul apropiat, ținând cont de importanța ei în prevenirea și detectarea fraudelor.

În prezent, majoritatea misiunilor de contabilitate criminalistică ce au drept scop stabilirea dimensiunii fraudelor, se desfășoară în cadrul instanțelor de judecată, partea prejudiciată în mare parte a dosarelor fiind statul. Există o relație de interdependență între drept și contabilitatea criminalistică, normele juridice se aplică în urma stabilirii cuantumului prejudiciului de către expertizele contabile judiciare, iar contabilitatea criminalistică se dezvoltă datorită încercărilor sistemului juridic de a reduce evaziunea fiscală.

O altă legătură strânsă există între contabilitatea criminalistică și governanța corporativă. Practica contabilității criminalistice are un rol important în detectarea zonelor de sensibilitate ale guvernantei corporative și ajută la îmbunătățirea proceselor ce se desfășoară în acest domeniu. În același mod, un control intern eficient crește nivelul de transparență la nivelul companiilor, micșorând riscul de fraudă.

Cu ajutorul analizei de conținut (Gușe și Mangiuc, 2022), am analizat disciplinele care se studiază în anul universitar 2023-2024 la programele de masterat a trei universități din România: Academia de Studii Economice București, cea mai bine cotate universitate din România în clasamentele internaționale, și două universități cu influență occidentală, respectiv Universitatea Babeș Bolyai din Cluj Napoca și Universitatea de Vest din Timișoara, cu scopul de a investiga gradul de integrare al contabilității criminalistice și abilităților necesare unui contabil criminalist în sfera noțiunilor ce trebuie asimilate de către viitorii contabili. Am considerat că sunt discipline care ajută la aprofundarea unor noțiuni și abilități necesare contabilului criminalist următoarele: Contabilitatea creativă, Auditul și Expertiza contabilă. Analizând un eșantion de 258 discipline studiate la programele de masterat cu specializarea Contabilitate din cadrul celor trei universități, numai 39 dintre acestea îndeplinesc criteriile de selecție, rezultatul procentual la nivelul celor trei universități fiind de 14,56% Academia de Studii Economice, 14,45% Universitatea Babeș Bolyai din Cluj și 16,66% Universitatea de Vest din Timișoara, așa cum reiese din Tabelul nr. 1.

Tabel 1. Rezultatele cercetării

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE BUCURESTI Programe de masterat analizate	Discipline contabilitate criminalistică/ Total discipline	Rezultat exprimat în procente
Concepte și practici de audit la nivel național și internațional	3/16	18,75%
Contabilitate internațională	2/17	11,76%
Contabilitatea și fiscalitatea entităților economice	3/17	17,65 %
Contabilitate, audit și informatică de gestiune	3/18	16,66%
Contabilitate, control și expertiză contabilă	4/18	22,22 %
Analiză financiară și evaluare	0/17	0%
Media	15/103	14,56%

UNIVERSITATEA BABEȘ BOLYAI CLUJ NAPOCA Programe de masterat analizate	Discipline contabilitate criminalistică/ Total discipline	Rezultat exprimat în procente
Contabilitate și organizații	1/15	6,66 %
Expertiză contabilă și audit	5/16	31,25%
Management contabil, audit și control	3/17	17,65%
Auditul și managementul financiar al fondurilor europene	2/17	11,75%
Diagnostic și evaluare	1/18	5,55%
Media	12/83	14,45%
UNIVERSITATEA DE VEST TIMIȘOARA Programe de masterat analizate	Discipline cont-abilitate criminalistică/ Total discipline	Rezultat exprimat în procente
Auditul financiar contabil	3/14	21,42%
Auditul și managementul financiar al fondurilor europene	2/16	12,50%
Expertiză contabilă și evaluarea afacerilor	3/14	21,42%
Contabilitate, control și guvernanta	1/14	7,14%
Contabilitate și audit în instituțiile publice	3/14	21,42%
Media	12/72	16,66%

Concluzii

Analizând rezultatele cercetării, concluzionăm că la nivel educațional, în planurile de învățământ ale universităților din România există un număr redus de discipline care pot oferi studenților abilitățile necesare unui contabil criminalist, confirmând astfel cercetările anterioare realizate de Ebaid (2023). Rezultatul cercetării noastre ajută universitățile în actualizarea disciplinelor pentru a îmbunătăți oferta educațională. În perspectivă, extinderea analizei la nivelul tuturor universităților din România și surprinderea evoluției gradului de integrare a criminalității economice în cadrul ofertei educaționale pe parcursul mai multor ani ar oferi o imagine mai amplă a temei studiate.

Referințe bibliografice

1. Ebaid Ibrahim El-Sayed, *An exploration of accounting students' attitudes toward integrating forensic accounting in accounting education*, Emerald Publishing Limited, International Journal of Law and Management, Vol.64, No.4, pp. 337-357, 2022
2. Gușe Gina Raluca, Mangiuc Marian Dragoș, *Digital transformation in Romanian accounting practice and education: Impact and perspectives*, Amfiteatru Economic Journal, The Bucharest University of Economic Studies, Bucharest, Vol 24, Iss 59, pp. 252-267, 2022
3. Kaur Baljinder, Sood Kiran, Grima Simon, *A systematic review on forensic accounting and its contribution towards fraud detection and prevention*, Emerald Publishing Limited, Journal of Financial Regulation and Compliance, Vol.31, No.1, pp.60-95, 2023
4. Kranacher Mary-Jo, Riley Richard, *Contabilitatea criminalistica si examinarea fraudelor*, Editura CECCAR, București, 2023
5. Ozili Peterson K., *Forensic accounting research around the world*, Emerald Publishing Limited, Journal of Reporting and Accounting, <https://doi.org/10.1108/JFRA-02-2023-0106>, 2023
6. Pedneault Stephen, Rudewicz Frank, Sheetz Michael, Silverstone Howard, *Forensic Accounting and Fraud Investigation* 3rd Edition, CPE Edition, 2012
7. Tatoi Ana-Maria, *Spălarea banilor si criminalitatea economico-financiara din paradisurile fiscale*, Editura Universul Juridic, 2022